

praktijkvraag

Maart 2011

Is erfpacht voor een symbolisch bedrag aan een kinderdagverblijf staatssteun?

Vraag:

Onze gemeente wil in een achterstandswijk een kinderdagverblijf realiseren. Omdat de stichting waarin de kinderopvang is ondergebracht beperkte financiële middelen heeft, willen we de huursom zo laag mogelijk houden. De gemeente geeft de grond daarom tegen een symbolisch bedrag in erfpacht aan de stichting. Kan er sprake zijn van steun die gemeld moet worden? Zijn er uitzonderingen voor dit soort maatschappelijke voorzieningen?

Antwoord:

Ja, er kan bij steun aan een kinderdagverblijf mogelijk sprake zijn van staatssteun. Sinds de liberalisering van de kinderopvang in 2005 moeten stichtingen die kinderopvang verzorgen worden beschouwd als ondernemingen. Door de erfpacht voor een niet-marktconforme prijs aan de stichting te geven, krijgt de stichting een voordeel dat deze normaliter niet had verkregen. Hoewel er geen pasklaar antwoord is op de vraag of er op de markt van kinderopvang op Europees niveau concurrentie bestaat, is voorzichtigheid geboden. Een veilige manier om de stichting te steunen is de de-minimissteun.

Kinderopvang en staatssteun: stap voor stap

Om te beoordelen of er sprake is van staatssteun bij de overdracht van de grond aan de stichting moeten de volgende vragen worden beantwoord:

1) Is er sprake van een onderneming?

Sinds de liberalisatie van de markt van kinderopvang in 2005 met de Wet Kinderopvang is er sprake van een economische activiteit die door verschillende marktpartijen wordt aangeboden. Een stichting voor kinderopvang moet daarom als onderneming gekwalificeerd worden. Dit is bevestigd door de Europese Commissie en ook door de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) na [onderzoek](#).

2) Is er sprake van een niet-marktconform voordeel?

Omdat het in uw geval om een grondtransactie gaat (erfpacht) treden de staatssteunregels voor de verkoop van gronden en gebouwen in werking en moet de [Mededeling van de Commissie](#) hieromtrent worden toegepast. Volgens deze regels moet een taxatie door een onafhankelijke deskundige een marktconforme prijs garanderen. In uw geval is er sprake van grond die tegen een symbolisch bedrag in erfpacht gegeven wordt. De stichting krijgt zo een voordeel dat gewoonlijk niet op de markt verkregen zou worden. De hoogte van het steunbedrag aan de stichting kunt u berekenen door de marktconforme prijs en het werkelijke bedrag dat in rekening wordt gebracht van elkaar af te trekken.

3) Is er negatieve invloed op de tussenstaatse handel?

In het geval van kinderopvang kan een negatieve invloed op het handelsverkeer tussen lidstaten niet worden uitgesloten. Activiteiten van kinderopvangondernemingen zullen in de praktijk niet vaak puur lokaal van aard zijn. In Nederland is namelijk marktwerking ontstaan door een toenemend aantal aanbieders. Voor vergelijkbare ondernemingen uit andere lidstaten kan het daardoor aantrekkelijk worden zich op de Nederlandse markt voor kinderopvang te begeven. Tevens gaan veel kinderen in de grensgebieden naar de kinderopvang in België en Duitsland, waardoor grensoverschrijdende concurrentie ontstaat.

Bovendien blijkt uit de jurisprudentie en de besluitpraktijk dat de Europese Commissie en het Hof al gauw aannemen dat er sprake is van invloed op de tussenstaatse handel. Veiligheidshalve kunt u er

dus het beste vanuitgaan dat dit in het geval van steun aan de Stichting het geval zal zijn.

NB: Er zijn geen specifieke uitspraken direct voorhanden over grensoverschrijdende concurrentie van kinderopvang.

De-minimissteun

U zou een beperkt bedrag aan steun kunnen verlenen onder de [de-minimisvrijstelling](#). De steun mag dan niet meer bedragen dan € 200.000 per onderneming over een periode van 3 jaar. Een decentrale overheid mag dit bedrag aan één, zelfstandige onderneming verlenen, in welke vorm van steun ook. De stichting moet een [verklaring](#) tekenen waarin deze bevestigt dat de stichting geen de-minimissteun voor dezelfde kostenposten van andere overheden heeft ontvangen. Zo wordt voorkomen dat het de-minimisplafond wordt overschreden.

Meer informatie:

[Dossier Staatssteun](#) > [Wet- en regelgeving](#) > [Grondtransacties](#), Europa decentraal

[Dossier Staatssteun](#) > [Wet- en regelgeving](#) > [De-minimis](#), Europa decentraal

[Praktijkvraag](#) over kinderopvang en DAEB (februari 2010)